

Belangrijke tussenstap in grote natuuroperatie langs Ruiten Aa

De ecologische hoofdstructuur Westerwolde maakt deel uit van het landelijk netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het inrichtingsplan, met als één van de belangrijkste onderdelen het hermeanderen van het in de jaren '60 rechtgetrokken riviertje Ruiten Aa, is bedoeld om het Oost-Groningse landschap een nieuwe duurzame impuls te geven op het gebied van natuur, cultuurhistorie, recreatie én waterkwaliteit en -berging.

Het gaat om een grote operatie. In 1991 is begonnen met het eerste deelproject, het laatste moet in 2018 gereed zijn. Begin november heeft de projectgroep EHS Westerwolde de tweede fase van het onderdeel Ellersinghuizerveld gepresenteerd aan de inwoners en andere belanghebbenden in het gebied.

Voor dit natuurontwikkelingsproject is gekeken hoe het Ellersinghuizerveld er rond 1850 heeft uitgezien: in het noordelijke deel ruige vegetatie met een open karakter en in het oostelijke deel akkers en graslandjes, omzoomd door houtwallen. In het gebied is sprake van een kleinschalig dekzandrelief waarin smalle, met venen, kleien en zanden gevulde stroomdraden van een riviersysteem liggen. Rond 1900 waren er nogal wat natte, drassige stukken. Door de oude stroomdraden liepen veenstroompjes. Ten noorden van het Lieftingsbroek is in de eerste fase de natuur zoveel mogelijk in oude staat teruggebracht. Bouwvoor (de bovenste, veel bewerkte en vaak met humus verrijkte laag van de grond) is verwijderd om de oorspronkelijke 'voedselarme' situatie terug te krijgen. Een in de ijstijd ontstane met water gevulde laagte - een pingoruïne - in de uiterste noordoosthoek is hersteld. In het cultuurhistorisch ingerichte gebied zijn houtwallen aangebracht en is een stuk van de beek die dat gedeelte doorsnijdt - een zijtak van de Ruiten Aa - op de oorspronkelijk plek in oude staat teruggebracht.

Verbinding

In de tweede fase wil de projectgroep het in de eerste fase aangepakte deel van het Eller-

singhuizerveld verbinden met het eind 2008 ingerichte gebied, waar de hermeandering van de Ruiten Aa plaatsheeft. Daardoor is het mogelijk het gehele ecosysteem te herstellen. De specifieke doelstellingen zijn vergelijkbaar: ook in het nu aan te pakken deel van het Ellersinghuizerveld gaat het om verschraling van de bovengrond en herstel van het landschap (cultuurhistorie, essen, pingo's, steilranden) en de afvoerslenk(en) in de richting van het beekdal. De bouwvoor wordt in het grootste deel van het gebied verwijderd tot de minerale ondergrond. Onderzoek naar eventuele fosfaatdoorslag moet uitwijzen of deze benadering voldoende is. Na afvoer van de bouwvoor worden slenken en laagtes hersteld. Een gedeelte van de te graven laagtes zal water uitsluitend over het maaiveld afvoeren. De slenken moeten gedurende de winter geheel gevuld zijn. Daarna moet afvoer plaatshebben. Groot-schalige en zeker langdurige inundaties van het Ellersinghuizerveld als geheel zijn ongewenst. 's Zomers mag het water in de laagtes en slenken uitzakken. Het water uit de slenken zal op een aantal punten worden afgevoerd op het watersysteem van het waterschap.

Voor de lozingspunten zijn drie clusters te onderscheiden:

- Lieftingsbroek: twee van de drie laagtes/slenken hebben uitsluitend afvoer over het maaiveld. Eén slenk krijgt een overstort naar de aangrenzende watergang;
- Het gebied Ellersinghuizerveld fase 1 voert water af op de pingo. Via een ondiepe

slenk gaat het water vervolgens onder een weg door naar de Beneden Markeweg. Deze wordt gekruist en het water wordt afgevoerd via de te verondiepen en te versmallen watergang langs het Metbroekbos naar de Ruiten Aa. De pingo is wat Natuurmonumenten betreft te gebruiken als buffer. Dit is te realiseren door in de slenk voor de Harpelerweg een drempel aan te brengen;

- Ellersinghuizerveld fase 2: dit hele gebied voert uiteindelijk het water grotendeels af op de watergang langs de Beneden Markeweg via twee aan te leggen slenken. Naast deze slenken met een geregelde afvoer zullen enkele afvoerloze laagtes ontstaan, waarbij het overtollige water uiteindelijk over het maaiveld zal afstromen.

Het waterschap geeft in overleg met Natuurmonumenten, ter aanvulling op het plan van eisen, aan welke maatregelen er nodig zijn met betrekking tot de grenssloot aan de westzijde van het Ellersinghuizerveld. Hierbij is ook aandacht voor de natuurtechnische inpassing van de grenssloot.

Het ontwerp moet nog worden afgestemd op het bestaande peilbesluit Vlagtwedde (februari 2007) en de daarin opgenomen grondwaterstandveranderingen. Er is voor gekozen het recreatief medegebruik te beperken. In een nabij gelegen gebied van de Ruiten Aa, traject Smeering, is veel ruimte voor recreatie.

De pingo in de noordoosthoek van het Ellersinghuizerveld.

